

Svör Sósíalístaflókkans

1. Hvert yrði ykkar framlag í baráttu fyrir réttindum og þátttöku fólks á einhverfurófinu?

Við sósíalistar viljum byggja upp samfélag sem hentar þörfum allra. Eins og staðan er í dag þá skortir samkennd, mannvirðingu og jöfnuð inn í svo margt sem endurspeglast í því að samfélagið er ekki hannað fyrir okkur öll. Við viljum byggja upp samfélagið út frá þörfum þeirra sem mest þurfa á því að halda. Stefna okkar er að snúa okkur að þeim sem litið hefur verið fram hjá í stefnumótun og skipuleggja kerfin og þjónustuna út frá þörfum og væntingum þeirra. Það er okkar sem stjórn mála fólks að hlusta og bregðast við.

Löng bið eftir þjónustu og greiningu og skortur á stuðningsúrræðum og skilningsleysi er það sem við viljum berjast gegn. Okkar markmið er að tryggja að við fáum öll að taka þátt í samfélaginu á okkar eigin forsendum og að samfélagið, t.a.m. stofnanir aðlagi sig að fjölbreyttum þörfum fólks en að fólki sé ekki gert að aðlaga sig að útilokandi kerfum og stefnum.

Við sósíalistar viljum hverfa af braut þeirri róttækri einstaklingshyggju sem hefur mótað samfélagið og birtist helst í hugmyndafræðinni um að „hver sé sinnar gæfu smiður“. Við þurfum að efla samfélagsheildina og tryggja að grunnstoðir samfélagsins nái að mæta fjölbreyttum þörfum fólks.

2. Hvað ætlar þinn flokkur að gera til þess að bæta aðgengi að greiningu og eftirfylgni?

Við viljum auka fjármagn til heilbrigðis- og velferðarþjónustu í heild sinni og að reksturinn sé opinber. Þá er mikilvægt að gjöld fyrir opinbera grunnþjónustu séu afnumin til að tryggja gjaldfrjálsa þjónustu. Í þessu samhengi mætti nefna Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins sem sinnir þjónustu og greiningu við börn 18 ára og yngri. Biðin þar hefur verið mjög löng og mikilvægt er að tryggja nægt fjármagn til hennar til að vinna gegn biðlistum og aðgengi að þjónustu.

Stefna okkar kveður á um að öll börn eiga rétt á stuðningi og aðstoð í skóla óháð því hvort þau eru á biðlista eftir greiningu eða ekki. Það er mikilvægt að öll stuðnings- og aukakennsla sé á vegum skólanna svo foreldrar þurfi ekki sjálfir að koma börnum sínum til og frá fagaðila á skóla/vinnutíma.

Aðgengi að heilbrigðisþjónustu þarf einnig að vera til staðar og hér skal tekið fram að heilbrigðisþjónusta nær til: líkamlegs, tilfinningalegs og geðræns heilbrigðis. Sósíalistar leggja áherslu á að á Íslandi verði gjaldfrjáls heilbrigðisþjónusta rekin af skattfé borgaranna svo að allir fái þá þjónustu og þann stuðning sem þau þurfa á að halda, þegar þau þurfa á honum að halda.

Það dugar ekki að segja að fólk eigi rétt á þeirri gjaldfrjálsri þjónustu sem það þarf á að halda þar sem það býr, hér þarf líka að nefna mikilvægi byggðarstefnunnar. Sósíalistar hafa sett fram sínar hugmyndir um slíkt, þar sem áhersla er á að snúa hugmyndafræði nýfrjálshyggjutímabilsins við. Þar hefur áhersla á samþjöppun og skilvirkni haft slæm áhrif á þjónustu í byggðum, m.a. á heilbrigðisþjónustu. Sósíalistar leggja áherslu á að þjónusta verði byggð upp í byggðum landsins en að kerfið einkennist ekki af miðstýrðri einingu. Nýta má tæknilausnir þar sem það á við. Höfuðáherslan er sú að fólk geti sótt sér þjónustu þar sem það býr og að sú þjónusta sé gjaldfrjáls.

3. Hvað telur þinn flokkur að sé ásættanleg bið eftir greiningu?

Ekki sú bið sem er núna og sem er sköpuð vegna aðstæðna sem er hægt að laga. Hér er um að ræða þætti eins og þörf á auknu fjármagni í opinberu kerfin okkar, nauðsynlegt er að tryggja að nægilega margt starfsfólk sé til staðar til að veita þá þjónustu sem um ræðir, þar þarf að skoða launamál og starfsaðstæður og tryggja að þær séu góðar svo að starfsmannaskortur sé ekki til staðar. Nauðsynlegt er að vinna gegn fjármagnsskorti, skorti á fagfólki og tryggja að félagsþjónusta sveitarfélaga hafi öll þau tæki og tól sem þörf er á vegna forgreiningar og stuðnings, til að tryggja að enginn sé að bíða í þann tíma sem við sjáum í dag. Þegar þessir þættir eru tryggðir ætti biðin ekki að vera eins og hún er í dag því enginn ætti að líða vegna skorts í grunnkerfum okkar.

Með því að tryggja að grunnurinn sé í lagi, þá á fólk að fá tíma innan ásættanlegra viðmiða. Án þess að geta sagt nákvæmlega til um hver hann er, þá skal tryggja velferðar- og heilbrigðiskerfinu nægilegt fjármagn svo enginn upplifi sem svo að hann mæti lokuðum dyrum.

4. Hvaða leiðir myndi þinn flokkur fara til að bæta aðgengi einhverfra að geðheilsuteymum? Eins og staðan er í dag þá er algengara en ekki að fólki á einhverfurófi sé vísað frá geðheilsuteymunum sökum þekkingarskorts starfsfólks.

Við viljum vitundarvakningu þar sem unnið er út frá slagorðinu „Ekkert um okkar án okkar“ og að leitað verði samvinnu við þá sem málin varðar. Í þessari leið verði samvinna við

notendahópa tekin upp, þannig að öll áætlunargerð í þjónustuveitingu miði út frá fjölbreytileika þeirra sem treysta á þjónustuna. Hér er mikilvægt að nefna að fólk er fjölbreytt og við höfum ólíkar leiðir við að koma skoðunum okkar á framfæri og nauðsynlegt er að unnið sé út frá því.

5. Hvaða tillögur hefur flokkurinn sem stuðla að aukinni fræðslu og þekkingu á einhverfu fyrir íslenskt samfélag?

Við viljum tryggja rekstrargrundvöll öflugra félaga sem starfa í þágu almannahagsmuna, hér má nefna starf Einhverfusamtakanna sem snýr m.a. að því að bæta þjónustu við einhverfa, standa vörð um lögbundin réttindi þeirra og stuðla að fræðslu um málefni fólks á einhverfurófi. Það er mjög mikilvægt að talsmenn hagsmunasamtaka séu á sem flestum sviðum er viðkoma lífi og lýðheilsu. Ef samtökin hefðu áhuga á og getu til þess að víkka út fræðsluna þá væri það mjög gott þar sem það eru þau sem hafa þekkinguna og reynsluna á því sem þarf að fræða samfélagið um. Einnig mætti nýta þekkingu þeirra til að víkka út hvað þyrfti að gera í framhaldi varðandi fræðslu víðar.

Fræðsla og símenntun er mikilvægur þáttur sé litið til skólasamfélagsins og í því samhengi er mikilvægt að nefna að styðja þarf við nám kennara með öflugum hætti. Tryggja þarf að símenntun sé eðlilegur hluti af starfinu sem kennarar hafi tíma til að sinna.

6. Hver er ykkar afstaða til stofnunar þjónustu- og þekkingarmiðstöðvar?

Við sósíalistar erum jákvæð fyrir öllu sem miðar að því að koma þjónustu hins opinbera nær fólki eins og boðað er með þjónustu- og þekkingarmiðstöð. Kerfið á að aðlaga sig að þörfum fólksins en ekki öfugt og slíkt er góður liður í þeirri nálgun. Það er gríðarlega mikilvægt að tryggja aðgengi að upplýsingum fyrir þau sem eru að sækja þjónustu, jafnt sem aðstandendur svo að fólk fari ekki á mis við réttindi. Þá er ekki síður mikilvægt að upplýsingar hríslist um samfélagið í heild sinni, þar sem þekking og skilningur á fjölbreytileikanum er nauðsynlegt til að byggja upp gott og betra samfélag.